

Na osnovu člana 24. stav 1. tačka c) Ustava Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona", br. 7/97 i 3/99 i „Službene novine Tuzlanskog kantona“, br. 13/99, 10/00, 14/02, 6/04 i 10/04), na prijedlog Vlade Tuzlanskog kantona, Skupština Tuzlanskog kantona, na sjednici održanoj _____ 2022. godine, donosi

ZAKON O PRUŽANJU BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

I – OPĆE ODREDBE

Član 1. (Sadržaj zakona)

Ovim zakonom reguliše se ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć, i to: subjekti za pružanje pravne pomoći, oblici ostvarivanja pravne pomoći, korisnici pravne pomoći, uslovi i način za ostvarivanje, organ nadležan za pružanje pravne pomoći u Tuzlanskom kantonu (u daljem tekstu: Kanton), prava, dužnosti i ovlaštenja pravnih zastupnika i drugih zaposlenika kantonalnog zavoda za pružanje pravne pomoći (u daljem tekstu: Zavod), finansiranje i kontrola pružanja besplatne pravne pomoći, nadzor nad provođenjem ovog zakona, kao i druga pitanja od značaja za pružanje besplatne pravne pomoći.

Član 2. (Cilj Zakona)

- (1) Cilj ovog Zakona je osigurati svakoj fizičkoj osobi djelotvoran i jednak pristup pravdi u postupku i pred organima i institucijama na području Kantona, pred kojima se ostvaruju ili štite pojedinačna prava, obaveze ili interesi.
- (2) Cilj ovog zakona iz stava (1) ovog člana provodi se uspostavljanjem djelotvornog sistema pružanja besplatne pravne pomoći na području Kantona.

Član 3. (Besplatna pravna pomoć i minimum prava)

- (1) Besplatna pravna pomoć je oblik ostvarivanja prava fizičkog lica na pravično suđenje i jednak pristup pravdi pred sudom i drugim organima, čiji troškovi, prilikom pružanja pravne pomoći od strane Zavoda, u cijelosti padaju na teret Budžeta Kantona.
- (2) Odobrena besplatna pravna pomoć može se ograničiti ili ukinuti samo iz razloga propisanih ovim zakonom.
- (3) Ostvareno pravo na besplatnu pravnu pomoć je pretpostavka za oslobađanje od taksi, koje se ostvaruju u skladu sa drugim zakonima i propisima.
- (4) Lice koje ostvari pravo na besplatnu pravnu pomoć pred Zavodom, u mjestu svog prebivališta, odnosno boravišta, uživa to pravo na teritoriji Bosne i Hercegovine.
- (5) U cilju ostvarivanja prava iz stava (4) ovog člana, zavod ostvaruje saradnju sa drugim nadležnim organima za pružanje besplatne pravne pomoći u Bosni i Hercegovini.
- (6) Prava utvrđena u ovom zakonu predstavljaju minimum prava koja se drugim zakonima i propisima ne mogu umanjivati.

Član 4. (Značenje izraza)

Pojedini izrazi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- a) **Pravo na besplatnu pravnu pomoć** - predstavlja pravo fizičkog lica da uz ispunjenje određenih uvjeta, traži i dobije pravnu pomoć od nadležnih organa za pružanje besplatne pravne pomoći;
- b) **Korisnik besplatne pravne pomoći** – je svako fizičko lice kojem je odobrena besplatna pravna pomoć u skladu sa odredbama ovog zakona;
- c) **Oblik ostvarivanja besplatne pravne pomoći** - predstavlja radnje i postupke kojima se korisniku pravne pomoći omogućava zaštita prava na pravično suđenje i jednak pristup pravdi;
- d) **Lice slabog imovinskog stanja** – je osoba koja prema svom općem imovinskom stanju i imovinskom stanju članova svog porodičnog domaćinstva, nema dovoljno imovine ili drugih sredstava za plaćanje punomoćnika i/ili radnje punomoćnika, te troškove postupka bez štete za nužno izdržavanje sebe i članova svog domaćinstva;
- e) **Član porodičnog domaćinstva korisnika besplatne pravne pomoći** – je osoba utvrđena Porodičnim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine F BiH“ broj 35/05, 41/05, 31/14 i 32/19);
- f) **Nadležni organ za pružanje pravne pomoći u Kantonu je** – Kantonalni zavod za pružanje pravne pomoći (u daljnjem tekstu: Zavod);
- g) **Subjektima pružanja pravne pomoći** – smatraju se Zavod, te advokati koji su članovi advokatskih komora u Bosni i Hercegovini, udruženja i fondacija registrovane za pružanje pravne pomoći, u skladu sa posebnim Zakonom;
- h) **Pravni zastupnik** – je državni službenik zaposlen u Zavodu, ovlašten da samostalno obavlja poslove pružanja besplatne pravne pomoći;
- i) **Međunarodnom konvencijom** – smatra se svaki međunarodni akt koji se odnosi na pravo pojedinca na pravično suđenje i jednak pristup pravdi, a koje je Bosna i Hercegovina ratificirala.

Član 5. (Subjekti)

- (1) Besplatna pravnu pomoć u skladu s odredbama ovog Zakona pruža Zavod.
- (2) Besplatnu pravnu pomoć mogu pružati i advokati koji su članovi advokatskih komora u Bosni i Hercegovini, udruženja i fondacije registrirane za pružanje besplatne pravne pomoći i drugi subjekti, u skladu sa posebnim zakonima.

II - OBLICI OSTVARIVANJA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Član 6. (Oblici ostvarivanja besplatne pravne pomoći)

- (1) Besplatna pravna pomoć u okvirima nadležnosti Zavoda ostvaruje se u vidu:
  - a) davanja usmenih pravnih savjeta;

- b) sastavljanja različitih podnesaka (tužbe, žalbe, molbe, zahtjevi, prigovori, predstavke i dr.);
  - c) odbrane u krivičnom postupku i zastupanja stranaka u skladu sa zakonom o krivičnom postupku;
  - d) zastupanje pred sudom;
  - e) zastupanje pred organima uprave i upravnim organizacijama i institucijama;
  - f) preduzimanja drugih radnji u cilju zaštite prava i pravnih interesa korisnika pravne zaštite.
- (2) Pravna pomoć iz stava (1) ovog člana pruža se bez naknade, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.
- (3) Pravo na besplatnu pravnu pomoć iz stava (1) ovog člana, ne podrazumijeva pravo na oslobođanje od plaćanja sudskih i administrativnih taksi.

Član 7.

(Postupci u kojim se pruža besplatna pravna pomoć)

- (1) Besplatna pravna pomoć se pruža korisnicima pravne pomoći u postupcima u kojim se ostvaruju i štite njihova prava i na zakonu zasnovani pravni interesi.
- (2) Postupci iz stava (1) ovog člana su:
- a) parnični postupak;
  - b) vanparnični postupak;
  - c) izvršni postupak;
  - d) krivični postupak u skladu sa Zakonima o krivičnom postupku;
  - e) prekršajni postupak;
  - f) upravni postupak, u dijelu sačinjavanja žalbi i vanrednih pravnih lijekova i
  - g) upravni spor.
- (3) U skladu sa odredbama ovog zakona, pružanje pravne pomoći osigurava se i u postupcima revizije Vrhovnom sudu F BiH, podnošenja apelacija Ustavnom sudu BiH i Evropskim sudu za ljudska prava za zaštitu ljudskih prava, ako međunarodnim ugovorom nije drugačije utvrđeno.

Član 8.

(Postupci u kojima se ne pruža pravna pomoć)

Besplatna pravna pomoć ne pruža se u slijedećim postupcima:

- a) postupak pred privrednim odjeljenjima nadležnih sudova;
- b) postupak upisa u registar privrednih društava;
- c) postupak registracije obrtničke djelatnosti;
- d) postupak registracije udruženja ili fondacija;
- e) postupak pred nadležnim poreznim organima;
- f) sastavljanje privatnih isprava i ugovora;
- g) pribavljanja lokacijskih uslova i građevinske dozvole, kao i u drugim pravnim radnjama u vezi sa građenjem.

Član 9.
(Evidencija)

O pruženoj besplatnoj pravnoj pomoći Zavod vodi evidenciju u pisanoj i elektronskoj formi, a način vođenja i sadržaj evidencija propisuje ministar pravosuđa i uprave (u daljnjem tekstu: ministar).

III – KORISNICI PRAVNE POMOĆI

Član 10.
(Korisnik besplatne pravne pomoći)

(1) Korisnik besplatne pravne pomoći (u daljnjem tekstu: korisnik), je fizičko lice kome se na području Kantona pruža besplatna pravna pomoć prema uslovima propisanim ovim zakonom, i to:

- a) državljanin Bosne i Hercegovine koji ima prebivalište, odnosno boravište na području Kantona;
- b) fizičko lice koje se nalazi na području Bosne i Hercegovine pod međunarodnom zaštitom u skladu s međunarodnim standardom, a osobito tražitelji azila, izbjeglice, osobe pod supsidijarnom ili privremenom zaštitom, osoba u postupku protjerivanja, apatridi, žrtve trgovine ljudima, u skladu s obvezama koje Bosna i Hercegovina ima prema međunarodnim konvencijama, ukoliko im pravna pomoć nije osigurana posebnim zakonom;

(2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, pravo na besplatnu pravnu pomoć može ostvariti i fizičko lice – povratnik, koje je, prije povratka u prijeratno mjesto stanovanja, ostvarilo status raseljenog lica na području Kantona, osim ostvarivanja prava na odbranu po službenoj dužnosti.

Član 11.
(Obaveza zastupanja po međunarodnim konvencijama)

Besplatna pravna pomoć se pruža građanima po međunarodnim konvencijama koje obavezuju Bosnu i Hercegovinu.

Član 12.
(Zabrana diskriminacije)

Korisnik besplatne pravne pomoći ima pravo na besplatnu pravnu pomoć, pod uslovima propisanim ovim zakonom, bez obzira na njegovu rasu, boju kože, jezik, vjeru, etničku pripadnost, nacionalno ili socijalno porijeklo, veze sa nacionalnom manjinom, političko ili drugo uvjerenje, članstvo u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanje, pol, polno izražavanje ili orijentaciju, kao i svaku drugu okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da mu onemogućiti ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi prava utvrđenih ovim zakonom.

VI - USLOVI, KRITERIJI I NAČIN OSTVARIVANJA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Član 13.

(Uslovi za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć)

(1) Pravo na besplatnu pravnu pomoć ima svako fizičko lice sa prebivalištem na području Kantona, koji nema dovoljno imovine ili drugih sredstava da plati advokata i troškove zastupanja pod uslovom da ispunjava kriterije za zastupanje utvrđene ovim zakonom.

(2) Pravo na odbranu i zastupanje u krivičnom postupku pred organima iz člana 28. stav (2) ovog zakona od strane pravnih zastupnika Zavoda imaju i fizička lica koja nemaju prebivalište na području Kantona, pod uslovima iz stava (1) ovog člana.

(3) Pod uslovima iz stava (1) ovog člana, pravo na besplatnu pravnu pomoć ostvaruje i fizičko lice koje je prije povratka u prijeratno mjesto stanovanja, ostvarilo status raseljenog lica na području Kantona.

Član 14.

(Kriteriji za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć)

(1) Pravo na besplatnu pravnu pomoć ima fizičko lice ako je slabog imovnog stanja.

(2) Pravo na besplatnu pravnu pomoć, osim lica iz stava (1) ovog člana, može ostvariti i lice bez imovine u smislu odredbi člana 16. stav (1) ovog Zakona, koje ispunjava bilo koji od sljedećih kriterija:

- a) lice koje po osnovu socijalne zaštite ostvaruje pravo na stalnu novčanu pomoć, prema kantonalnim propisima o socijalnoj zaštiti;
- b) nezaposleno lice;
- c) penzioner koji prima najnižu penziju ili srazmjernu INO penziju, koja zajedno sa samostalnom penzijom ne prelazi iznos najniže penzije;
- d) dijete bez roditeljskog staranja;
- e) lice kojem je oduzeta poslovna sposobnost i duševno oboljela osoba, smještena u određenu ustanovu;
- f) žrtva nasilja u porodici ili nasilja na osnovu spola;
- g) član porodice šehida, poginulog borca, ratni vojni invalid i dobitnik ratnog priznanja i odlikovanja u stvarima zaštite i ostvarivanju njegovih prava po tim osnovama;
- h) nezaposleni demobilisani borac;
- i) žrtve silovanja tokom rata u BiH;
- j) lica pod međunarodnom zaštitom iz člana 10. tačka (b) ovog Zakona.

Član 15.

(Dokazivanje statusa)

(1) Status lica iz člana 14. stav (1) ovog zakona dokazuje se odgovarajućom dokumentacijom izdatom od nadležnog organa kojim je utvrđen status tog lica.

(2) Status lica iz člana 13. stav (3) ovog zakona, osim dokumentacijom propisanom stavom (1) ovog člana, dokazuje se odgovarajućim uvjerenje o ostvarenom statusu raseljene osobe

izdate od strane gradskog odnosno općinskog organa za upravu na čijem području je to lice ostvarivalo status raseljene osobe.

Član 16.

(Ko se smatra licem slabog imovnog stanja)

(1) Licem slabog imovinskog stanja, se po odredbama ovog Zakona, smatra lice čija ukupna redovna primanja i prihodi po članu domaćinstva ne prelaze iznos od 40% prosječne isplaćene mjesečne neto plaće zaposlenih u Federaciji Bosne i Hercegovine prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku, a nema nekretnine ili drugu imovinu koja može biti predmet izvršenja shodno odredbama Zakona o izvršenom postupku („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 32/03, 52/03, 33/06 i 39/06).

(2) Ne smatra se licem slabog imovnog stanja ono lice koje živi u zajedničkom domaćinstvu sa punoljetnim članom svoje porodice, koji je takvog imovnog stanja da je u mogućnosti da snosi njegove troškove advokatskih usluga.

(3) Kod utvrđivanja slabog imovnog stanja lica iz stava (1) ovog člana, neće se uzimati u obzir ukupan prihod i imovina članova porodice korisnika besplatne pravne pomoći koji s njim žive u zajedničkom domaćinstvu, a protustranka su u postupku ili je njihov interes u suprotnosti sa interesom podnosioca zahtjeva.

(4) Pod приходима, nekretninom ili drugom imovinom lica iz stava (1) ovog člana podrazumijevaju se prihodi, nekretnine i druga imovina koja je kantonalnim propisima o socijalnoj zaštiti, propisana kao uslov za ostvarivanje prava na stalnu novčanu pomoć.

Član 17.

(Kriterij očigledne neosnovanosti)

(1) Besplatna pravna pomoć neće se odobriti podnosiocu zahtjeva ili će se otkazati ukoliko je odobrena:

- a) ako se iz samog zahtjeva, dokaza i činjenica na kojima se zasniva zahtjev očigledno može zaključiti da je takav zahtjev neosnovan;
- b) ako se radi o neopravdanom vođenju postupka;
- c) ako se radi o zloupotrebi prava na besplatnu pravnu pomoć;
- d) ako postoji sukob interesa;
- e) ako nisu ispunjeni uslovi iz člana 13. ovog zakona.

(2) Smatrat će se da je riječ o neopravdanom vođenju postupka kada je podnosilac zahtjeva u očiglednom nesrazmjeru sa stvarnim izgledom za uspjeh, kao i kada želi da vodi postupak radi postizanja svrhe koja je suprotna načelima poštenja i morala.

(3) Smatrat će se da je riječ o zloupotrebi prava na besplatnu pravnu pomoć, ako je podnosilac zahtjeva dao netačne podatke o ispunjavanju kriterija iz ovog zakona ili ako u slučaju promijenjenih okolnosti u toku vođenja postupka, prema kojima ne bi imao pravo na besplatnu pravnu pomoć, nije Zavodu prijavio te promijenjene okolnosti.

(4) Besplatna pravna pomoć se neće odobriti ili će se otkazati licu koje se ponaša izrazito nasilnički, nepristojno i uvredljivo prema pružaocu besplatne pravne pomoći.

Član 18.
(Zahtjev za pružanje besplatne pravne pomoći)

- (1) Zahtjev za pružanje besplatne pravne pomoći, uz priložene dokaze o ispunjavanju uslova propisanih ovim zakonom, podnosi se Zavodu, na obrascu koji propisuje ministar.
- (2) Podnosilac zahtjeva prilaže uz zahtjev svoju ovjerenu pisanu izjavu i ovjerenu pisanu izjavu punoljetnih članova svog porodičnog domaćinstva o imovinskom stanju, kao i svoju ovjerenu izjavu i pisanu izjavu punoljetnih članova svog porodičnog domaćinstva o dopuštanju uvida u sve podatke o imovini i prihodima.
- (3) Za tačnost podataka navedenih u zahtjevu, podnosilac zahtjeva odgovara krivično i materijalno.

Član 19.
(Provjera podataka)

- (1) Zavod, prema vlastitoj procjeni, provjerava činjenice navedene u izjavi o imovinskom stanju podnositelja zahtjeva i punoljetnih članova njegovog domaćinstva.
- (2) Na zahtjev Zavoda, organi i pravne osobe dužne su dostaviti podatke kojima raspolažu ili vode evidencije o činjenicama navedenim u izjavi o imovinskom stanju podnositelja zahtjeva.
- (3) Ako se nakon podnošenja zahtjeva za pružanje pravne pomoći provjerom utvrdi da je podnosilac zahtjeva naveo netačne podatke, direktor Zavoda donosi rješenje kojim odbija zahtjev za pružanje besplatne pravne pomoći ili uskraćuje dalje pružanje besplatne pravne pomoći.

Član 20.
(Rješenje)

- (1) O zahtjevu za pružanju besplatne pravne pomoći, te uskraćivanju odnosno otkazivanju odobrene besplatne pravne pomoći odlučuje direktor Zavoda rješenjem, bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva, odnosno utvrđivanja uvjeta za otkazivanje odobrene besplatne pravne pomoći, shodno odredbama federalnog zakona kojima se reguliše upravni postupak.
- (2) Ako bi podnosilac zahtjeva zbog isteka roka izgubio pravo na poduzimanje radnje za koju je podnio zahtjev, organ iz stava (1) ovog člana je dužan odlučiti o zahtjevu i u roku kraćem od roka iz stava (1) ovoga člana, a koji podnositelju zahtjeva omogućava blagovremeno poduzimanje radnje za koju je podnio zahtjev.
- (3) Na zahtjev za pružanje besplatne pravne pomoći i rješenje kojim se odlučuje o zahtjevu, ne plaćaju se takse.
- (4) Rješenja iz stava (1) i (2) ovog člana su konačna i protiv njih nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe nadležnom sudu.

Član 21.
(Vremensko važenje odobrene besplatne pravne pomoći)

(1) Odobrena besplatna pravna pomoć važi do pravosnažnog okončanja postupka za koji je odobrena, ukoliko ranije nije opozvana ili otkazana.

(2) U izuzetno opravdanim slučajevima, besplatna pravna pomoć može se odobriti i za postupke po vanrednim pravnim lijekovima i za postupke iz člana 7. stav (3) ovog zakona, samo ukoliko je Zavod zastupao korisnika prava na besplatnu pravnu pomoć u postupku koji je pravosnažno okončan.

Član 22.

(Prestanak prava na besplatnu pravnu pomoć)

(1) Pravo na odobrenu besplatnu pravnu pomoć prestaje:

- a) pisanom izjavom korisnika da odustaje od već odobrene besplatne pravne pomoći;
- b) smrću korisnika.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, direktor Zavoda donosi Rješenje o prestanku prava na besplatnu pravnu pomoć.

(3) Rješenje iz stava (2) ovog člana je konačno i protiv njega nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe nadležnom sudu.

Član 23.

(Povrat troškova postupka)

(1) Kada je korisnik pravne pomoći potpuno ili djelomično uspio u postupku i budu mu dosuđeni troškovi postupka, na zahtjev Zavoda dužan je vratiti u budžet Kantona iznos troškova ostvarenih po osnovu odobrene besplatne pravne pomoći o čemu se donosi posebno rješenje.

(2) Na rješenje iz stava (1) ovog člana primjenjuju se odredbe člana 20. ovog Zakona.

Član 24.

(Promijenjene okolnosti i obaveza vraćanja sredstava)

(1) Korisnik besplatne pravne pomoći, u periodu od odobravanja besplatne pravne pomoći do okončanja postupka, dužan je da obavještava Zavod o promjenama svih činjenica i okolnosti koje su od uticaja za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć, o čemu se stranka obavještava prilikom podnošenja zahtjeva.

(2) Promjene iz stava (1) ovog člana, korisnik besplatne pravne pomoći mora da prijavi odmah, a najkasnije u roku od osam dana od dana saznanja za promjene.

(3) Kada se u toku postupka donese rješenje o otkazivanju besplatne pravne pomoći zbog zloupotrebe prava na besplatnu pravnu pomoć ili se utvrdi da su se finansijske prilike korisnika ili članova njegovog porodičnog domaćinstva bitno izmijenile tako da je isti u mogućnosti potpuno ili djelimično vratiti troškove za pruženu besplatnu pravnu pomoć, korisnik je dužan vratiti u Budžet Kantona sredstva utrošena na pružanje besplatne pravne pomoći, o čemu se donosi posebno rješenje.

(4) Na rješenje iz stava (3) ovog člana primjenjuju se odredbe člana 20. ovog zakona.

Član 25.

(Način obračuna troškova i utrošenih sredstava i njihova pripadnost)

Naknada i troškovi za obavljanje radnji i zastupanja obračunavaju se prema advokatskoj tarifi, dok se ostali troškovi utvrđuju na osnovu odgovarajuće dokumentacije, a prihod su Budžeta Kantona

Član 26.

(Plaćanje troškova branitelja)

(1) Kada se sazna za činjenice i okolnosti na osnovu kojih se može utvrditi da neko lice nije slabog imovnog stanja po kriterijima utvrđenim ovim Zakonom, a kome je pravni zastupnik postavljen kao branitelj u smislu odredbe člana 40. stav (3) ovog Zakona, postavljeni branitelj će bez odlaganja zatražiti da bude razrješen te dužnosti.

(2) U zahtjevu za razrješenje će se ujedno zatražiti da sud obaveže lice iz stava (1) ovog člana, da plati Zavodu naknadu i troškove za obavljene radnje i zastupanje, obračunate shodno članu 25. ovog Zakona.

V – KANTONALNI ZAVOD ZA PRUŽANJE PRAVNE POMOĆI

Član 27.

(Status, organizacija i način funkcioniranja Zavoda)

(1) Zavod je samostalna upravna organizacija Kantona, koji je osnovan i čije su nadležnosti utvrđene Zakonom o ministarstvima i drugim organima uprave Tuzlanskog kantona – prečišćen tekst („Službene novine Tuzlanskog kantona“, broj: 10/18).

(2) Organizacija i način funkcioniranja Zavoda regulisani su odredbama Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine («Službene novine Federaciji BiH», broj: 35/05), kao i odredbama ovog zakona.

Član 28.

(Nadležnosti Zavoda)

(1) Zavod osigurava pružanje besplatne pravne pomoći licima slabog imovnog stanja, na način i pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

(2) Zavod osigurava pružanje pravnih savjeta i odbrane i zastupanje građana slabog imovnog stanja i preuzima sve radnje pred Kantonalnim sudom i općinskim sudovima na području Kantona, Kantonalnim tužilaštvom Kantona, kao i drugim organima Kantona.

(3) Direktor Zavoda i pomoćnici direktora Zavoda, kao pravni zastupnici, mogu poduzimati radnje i pred drugim pravosudnim organima van područja Kantona, uz prethodnu saglasnost direktora Zavoda.

(4) Zavod će pružati usluge besplatne pravne pomoći u svim općinama i gradovima Kantona, po načelu „Pravni dani“.

(5) Pravilnikom o načinu pružanja besplatne pravne pomoći po načelu Pravni dani u općinama i gradovima na području Tuzlanskog kantona, koji donosi ministar, bliže će se regulisati način pružanja besplatne pravne pomoći po načelu Pravni dani.

Članak 29.
(Javnost rada i izvještavanje)

(1) Zavod osigurava kontinuirano pružanje informacija javnosti o ciljevima, načinu osiguranja i drugim pitanjima iz oblasti pružanja besplatne pravne pomoći.

(2) Radi praćenja i unapređenja besplatne pravne pomoći Zavod podnosi Vladi Tuzlanskog kantona (u daljnjem tekstu: Vlada Kantona) godišnji izvještaj o radu s prijedlogom mjera za unapređenje sistema pružanja besplatne pravne pomoći, koji sadrži podatke o kategoriji i broju korisnika besplatne pravne pomoći, područjima u kojima je pružena besplatna pravna pomoć, vrsti besplatne pravne pomoći, te drugim pitanjima od značaja za izvještavanje o radu iz područja pružanja besplatne pravne pomoći.

Član 30.
(Unutrašnja organizacija)

Unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta Zavoda utvrđuje se Pravilnikom, koji donosi direktor zavoda uz predhodno pribavljenu saglasnost Vlade Kantona.

Član 31.
(Sredstva za rad Zavoda)

(1) Sredstva za rad Zavoda osiguravaju se u Budžetu Kantona.

(2) Sredstva za rad pružanja besplatne pravne pomoći u skladu sa članom 5. stav (2) ovog zakona, osiguravaju se na osnovu odobrenih projekta i drugih zakona i propisa, kojima se propisuje njihov rad.

Član 32.
(Edukacija kadrova)

Zavod osigurava kontinuiranu edukaciju kadrova koji pružaju besplatnu pravnu pomoć, radi unapređenja sistema upravljanja i pružanja besplatne pravne pomoći.

Član 33.
(Rukovođenje)

(1) Radom Zavoda rukovodi direktor koji se imenuje u skladu sa propisima koji regulišu postupak i način imenovanja direktora samostalnih kantonalnih upravnih organizacija.

(2) Za direktora može biti imenovano lice, koje pored općih i posebnih uslova utvrđenih zakonom i pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, ima visoku stručnu spremu – VII stepen, odnosno visoko obrazovanje najmanje prvog ciklusa Bolonjskog sistema studiranja pravne struke koji se vrednuje sa najmanje 240 ECTS bodova sa položenim pravosudnim ispitom i pet godina radnog iskustva u radu na poslovima u svojoj struci.

(3) Direktor je naredbodavac za raspolaganje budžetskim sredstvima određenim za finansiranje rada Zavoda.

(4) Direktor za svoj rad odgovara Vladi Kantona.

Član 34.
(Vršenje dužnosti direktora)

(1) U slučaju da direktoru prestane radni odnos ili da nije u mogućnosti obavljati dužnost u dužem vremenskom periodu, Vlada Kantona može imenovati vršioca dužnosti direktora, najduže na period od šest mjeseci.

(2) U slučaju privremene odsutnosti, dužnost direktora vrši pomoćnik direktora, koga on pismenim aktom odredi.

Član 35.
(Pomoćnici direktora)

(1) Pomoćnici direktora se postavljaju u skladu sa odredbama Zakona o državnoj službi u Tuzlanskom kantonu („Službene novine Tuzlanskog kantona“ broj: 7/17, 10/17, 10/18, 14/18, 8/21 i 10/22).

(2) Pravilnikom iz člana 30. ovog zakona se, pored ostalog, utvrđuje broj pomoćnika direktora i određuju uslovi za njihovo postavljenje, s tim da za pomoćnika direktora može biti postavljeno lice koje pored općih i posebnih uslova uslova utvrđenih zakonom i pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, ima visoku stručnu spremu – VII stepen, odnosno visoko obrazovanje najmanje prvog ciklusa Bolonjskog sistema studiranja pravne struke koji se vrednuje sa najmanje 240 ECTS bodova, sa položenim pravosudnim ispitom i pet godina radnog iskustva u radu na poslovima u svojoj struci.

(3) Pomoćnici direktora su ovlašteni za obavljanje svih poslova iz nadležnosti Zavoda u skladu sa odredbama ovog Zakona i drugih propisa.

Član 36.
(Državni službenici i namještenici)

Ostale poslove, osim poslova koje vrše direktor i pomoćnici direktora, obavljaju državni službenici i namještenici, što se utvrđuje pravilnikom iz člana 30. ovog zakona.

Član 37.
(Prava zaposlenika)

(1) Zaposlenici Zavoda, imaju pravo na plaću i druga lična primanja, kao i ostala prava iz radnog odnosa, u skladu sa propisima kojima su ta prava utvrđena državne službenike i namještenike u kantonalnim organima državne službe.

(2) Pravni zastupnik, ima pravo na uvećanje plaće u visini od 20 % zbog uslova i specifičnosti obavljanja poslova.

Član 38.
(Odgovornost zaposlenika Zavoda)

Zaposlenici u Zavodu odgovorni su za svoj rad shodno odredbama zakona i drugih propisa kojima je to regulisano za državne službenike i namještenike kantonalnih organa državne službe.

VI – PRAVNI ZASTUPNICI

Član 39. (Pravni zastupnici)

(1) Poslove pružanja besplatne pravne pomoći iz nadležnosti Zavoda vrše direktor i pomoćnici direktora, kao pravni zastupnici.

(2) Direktor i pomoćnici direktora su kao pravni zastupnici, nezavisni i samostalni u vršenju poslova i imaju pravo i dužnost da u okviru ovlaštenja datog od stranke, poduzimaju sve zakonite pravne radnje koje su po njihovoj ocjeni u interesu stranke kojoj pružaju pravnu pomoć.

Član 40. (Zastupanje)

(1) Pravni zastupnik, preduzima sve radnje i učestvuje u svim fazama postupka do okončanja postupka.

(2) Pravni zastupnik ne može zastupati više od jedne stranke u jednom predmetu.

(3) Pravni zastupnici mogu biti postavljeni za branitelja licu slabog imovnog stanja lišenom slobode, odnosno osumnjičenom ili optuženom, na način i po postupku utvrđenom Zakonom o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 41. (Obaveza čuvanja službene tajne)

(1) Pravni zastupnik je dužan da pruža besplatnu pravnu pomoć savjesno i stručno u skladu ustavom, zakonom i drugim propisima.

(2) Pravni zastupnik je dužan da čuva kao službenu tajnu sve što je saznao ili mu je stranka povjerila, izuzev ako je u svojstvu branitelja oslobođen ove obaveze na osnovu izričitog ili prećutnog odobrenja stranke, kao i u slučajevima kada je branitelj, a posumnja da predstoji izvršenje težeg krivičnog djela ili kada se pokrene parnica radi namirenja troškova i izdataka koje je stranka prouzrokovala Zavodu lažno prikazujući svoje imovno stanje, a u cilju obezbjeđenja besplatnog zastupanja.

(3) Službenu tajnu iz stava (2) ovog člana dužni su čuvati i drugi zaposlenici koji rade ili su radili u Zavodu.

Član 42. (Razlozi za odbijanje zastupanja)

(1) Pravni zastupnik će odbiti odbranu i zastupanje u krivičnim stvarima:

- a) ako je lično oštećen, odnosno ako je bračni ili vanbračni partner oštećenog ili tužitelja, njegov srodnik po krvi u pravoj liniji, u pobočnoj liniji do četvrtog stepena ili po tazbini do drugog stepena;

- b) ako je pozvan kao svjedok u istom predmetu;
  - c) ako je postupao u istom predmetu u vršenju sudske i/ili tužilačke funkcije;
  - d) u drugim slučajevima predviđenim posebnim zakonom.
- (2) Pravni zastupnik će odbiti zastupanje u parničnom postupku:
- a) ako je pružao besplatnu pravnu pomoć suprotnoj stranci u istom predmetu ili po bilo kom pitanju vezanom za taj predmet;
  - b) ako je suprotnoj stranci u istom predmetu besplatnu pravnu pomoć pružao drugi pravni zastupnik;
  - c) ako je postupao u istom predmetu u vršenju sudske i tužilačke funkcije ili kao ovlašteno
službeno lice bilo kog organa;
  - d) ako on ili drugi zaposlenici Zavoda imaju lični interes koji je, ili može biti i u sukobu s interesima zastupane stranke;
  - e) u drugim slučajevima predviđenim posebnim zakonom.

Član 43. (Otkazivanje punomoći)

- (1) Odmah po saznanju za postojanje razloga i okolnosti iz člana 42. ovog Zakona, pravni zastupnik je dužan otkazati punomoć stranci.
- (2) Po otkazivanju punomoći pravni zastupnik je dužan u periodu od 30 dana nastaviti pružati pravnu pomoć, ako je to neophodno da se od stranke otkloni kakva šteta, osim ako stranka nije imenovala drugog zastupnika ili se preduzimanju tih radnji izričito protivi.
- (3) Pravni zastupnik nije dužan postupati u skladu sa stavom (2) ovog člana ako stranka otkáže punomoć, ali je dužan u momentu otkazivanja punomoći u pismenoj formi obavijestiti stranku o svim relevantnim rokovima kao i zakazanim terminima u konkretnom predmetu.

Član 44. (Dužnosti pravnih zastupnika kao branitelja)

- (1) Pravni zastupnik kao branitelj tokom krivičnog postupka mora, zastupajući lice lišeno slobode, odnosno osumnjičenog ili optuženog, preduzimati sve neophodne radnje u cilju utvrđivanja činjenica i prikupljanja dokaza koji idu u korist lica koje brane, kao i zaštite njihovih prava.
- (2) Prava i dužnosti pravnog zastupnika kao branitelja ne prestaju u slučaju opoziva, sve dok ih sudija odnosno vijeće ne razriješe te dužnosti.

Član 45. (Obaveza informisanja)

Pravni zastupnik je dužan da informiše stranku o preduzetim radnjama u postupku i o svim drugim činjenicama relevantnim za tok i ishod konkretnog postupka.

Član 46. (Zabrana obavljanja drugih poslova)

Pravni zastupnik ne smije obavljati dužnost, djelatnost ili biti na položaju koji dovodi do sukoba interesa sa njihovim dužnostima, a naročito:

- a) ne smiju obavljati dodatnu djelatnost za koju se plaća naknada, osim u slučaju kada je to posebno odobreno;
- b) ne smiju biti članovi upravnih i drugih odbora političkih stranaka i ne smiju slijediti upute političkih stranaka.

Član 47.

(Obaveze i dužnosti pravnih zastupnika)

(1) Pravni zastupnik ne smije:

- a) dozvoliti da porodični, društveni, politički i/ili drugi odnosi utiču na vršenje njegovih službenih dužnosti;
- b) upotrijebiti ili se koristiti ugledom Zavoda da ostvare svoje privatne interese ili interese drugih,
- c) postupati ili dopustiti drugima da postupaju na način da se stiče utisak da je bilo ko u posebnom položaju i da može vršiti utjecaj na pravne zastupnike ili na ishod postupka.

(2) Pravni zastupnici su dužni razmotriti i postupati po svim predmetima koji su im dodijeljeni, osim u predmetima u vezi kojih se zahtijeva njihovo izuzeće.

(3) Pravni zastupnik je dužan da kontinuirano radi na usavršavanju i povećavanju nivoa svoje profesionalne stručnosti za obavljanje poslova pružanja besplatne pravne pomoći.

(4) Pravni zastupnik je dužan preduzimati radnje u vršenju odbrane ili zastupanja na krajnje profesionalan, strpljiv i dostojanstven način, kako prema nosiocima sudske i tužilačke funkcije, tako i prema ostalim službenim licima, strankama koje zastupaju i protivnim strankama, svjedocima, advokatima i drugim licima sa kojima službeno kontaktiraju.

Član 48.

(Način postupanja pravnih zastupnika)

(1) Pravni zastupnik ne smije pokrenuti, dozvoliti niti uzimati u obzir razgovor sa sudijom bez prisustva suprotne stranke u vezi sa postupkom koji je u toku, osim na zakonom dopušten način.

(2) Pravni zastupnik je obavezan da svoje poslove obavlja brzo, efikasno i pravično, uz poštovanje prava svih uključenih strana da budu saslušane i da se njihovi sporovi riješe bez nepotrebnog odgađanja ili troškova.

Član 49.

(Angažovanje drugih lica)

(1) Pravni zastupnik može u pojedinom postupku angažovati ili zatražiti angažovanje vještaka, sudskih tumača i drugih lica, kada je to neophodno za vršenje odbrane ili zastupanja, samo na osnovu prethodnog odobrenja direktora, osim u slučaju kada to objektivno nije bilo moguće prethodno pribaviti.

(2) Direktor neće odobriti angažovanje lica iz stava (1) ovog člana, ukoliko ocijeni da njihovo angažovanje nije neophodno za uspješnu odbranu ili zastupanje stanke.

(3) Pravni zastupnik je dužan da predlaže ili angažuju lica iz stava (1) ovog člana sasvim nepristrasno, rukovodeći se isključivo njihovom stručnošću i iskustvom u obavljanju poslova za koje se angažuju.

Član 50.

(Obavijest o nedozvoljenom ponašanju)

(1) Ako neko dođe do saznanja da je pravni zastupnik ili drugi zaposlenik Zavoda postupio suprotno odredbama ovog zakona ili bilo kog drugog zakona, što ga čini nepodobnim za vršenje poslova u Zavodu, ima pravo i dužnost da o tome obavijesti direktora Zavoda.

(2) Pravni zastupnik koji posjeduje informaciju o mogućem kršenju ovog zakona od strane drugog pravnog zastupnika, dužan je o tome obavijestiti direktora, a ukoliko se ta informacija odnosi na direktora, onda je dužan o tome obavijestiti ministra, koji preispituje osnovanost primljene informacije i o tome obavještava Vladu Kantona.

Član 51.

(Međusobna suradnja nadležnih tijela)

(1) Zavod uspostavlja saradnju s drugim kantonalnim Zavodima za pružanje pravne pomoći, Kancelarijom za pravnu pomoć Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, Centrom za pružanje pravne pomoći Republike Srpske BiH, te udruženjima i fondacijama registrovanim za pružanje besplatne pravne pomoći u cilju razmjene informacija i prakse u području pružanja pravne pomoći.

(2) Zavod saraduje s centrima za socijalni rad, nadležnim ministarstvima, jedinicama lokalne samouprave i drugim tijelima, u cilju praćenja prakse primjene zakonskih odredbi u određenim područjima i analize potreba građana da svoja prava i obveze definirane tim zakonima rješavaju uz pružanje pravne pomoći.

VII – NADZOR NAD PRIMJENOM ZAKONA

Član 52.

(Nadzor nad primjenom zakona)

(1) Nadzor nad provođenjem odredaba ovog zakona vrši Ministarstvo pravosuđa i uprave Kantona.

(2) U cilju vršenja nadzora nad zakonitošću rada, Zavod je obavezan Ministarstvu iz stava (1) ovog člana, dostavljati polugodišnji i godišnji izvještaj o radu.

VIII – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 53.

(Donošenje pravilnika)

Pravilnike iz člana 9. i člana 28. stav (5), ministar će donijeti u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Član 54.
(Prestanak važenja Zakona)

Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje važiti Zakon o pružanju pravne pomoći („Službene novine TK“, broj: 10/08, 11/17 i 22/21).

Član 55.
(Stupanje na snagu zakona)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Tuzlanskog kantona“.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
Skupština Tuzlanskog kantona

Predsjednik
Skupštine Tuzlanskog kantona

Broj: _____/22
Tuzla, 2022. godine

Žarko Vujović

OBRAZLOŽENJE

uz nacrt Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći

I PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za donošenje Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći sadržan je u članu 24. stav 1. tačka c) Ustava Tuzlanskog kantona („Službene novine Tuzlansko – podrinjskog kantona“, br. 7/97 i 3/99 i „Službene novine Tuzlanskog kantona“, broj: 13/99, 10/00, 14/02, 6/04 i 10/04) kojim je utvrđeno da Skupština donosi zakone i ostale propise neophodne za izvršavanje nadležnosti Kantona.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Skupština Tuzlanskog kantona, na sjednici održanoj 22.12.2021.godine usvojila je Zaključak broj: 01-02-711-8/21 kojim se od Vlade Tuzlanskog kantona i od Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona traži da, uzimajući u obzir amandmane poslanika Šekiba Umihanića uložene na prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pružanju pravne pomoći, izvrši dodatne analize, pripremi i Skupštini Tuzlanskog kantona dostavi nacrt Zakona o pružanju pravne pomoći.

Primjena zakona koji je na snazi, naročito imajući u vidu rast prosječne plate u Federaciji Bosne i Hercegovine, nametnula je potrebu da se razmotre uslovi i kriteriji za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć, a sve s ciljem kako bi se pravo na jednak pristup pravdi omogućilo svima. S tim u vezi Ministarstvo je u saradnji sa Kantonalnim zavodom za pružanje pravne pomoći pripremio nacrt Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći.

III OBRAZLOŽENJE PRAVNIH RJEŠENJA

POGLAVLJE I - OSNOVNE ODREDBE (članovi od 1. do 5.)

U **Poglavljju I** utvrđen je sadržaj i cilj Zakona o pružanju pravne pomoći, zatim besplatna pravna pomoć i minimum prava; značenje pojmova korištenih u Zakonu, te subjekti pružanja besplatne pravne pomoći.

POGLAVLJE II – OBLICI OSTVARIVANJA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI (članovi od 6. do 9.)

U **Poglavljju II** definisani su oblici ostvarivanja prava na besplatnu pravnu pomoć u okviru nadležnosti Kantonalnog zavoda za pružanje pravne pomoći; postupci u kojima se pruža besplatna pravna pomoć; postupci u kojima se besplatna pravna pomoć ne pruža; te obaveza donošenja pravilnika o načinu vođenja i sadržaju evidencija o pruženoj besplatnoj pravnoj pomoći.

POGLAVLJE III – KORISNICI PRAVNE POMOĆI (članovi od 10. do 12.)

Poglavlje III nacrta Zakona propisuje korisnike prava na pravnu pomoć; obavezu zastupanja po međunarodnim konvencijama; te zabranu diskriminacije.

POGLAVLJE IV – USLOVI, KRITERIJI I NAČIN OSTVARIVANJA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI (članovi od 13. do 26.)

U Poglavlju IV utvrđeni su uslovi i kriteriji za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć; zatim na koji način se dokazuje status lica koje ostvaruje pravo na besplatnu pravnu pomoć; definisano je ko se smatra licem slabog imovnog stanja; utvrđen je kriterij očigledne neosnovanosti odnosno situacije u kojima se besplatna pravna pomoć neće odobriti podnosiocu zahtjeva; zatim zahtjev za pružanje besplatne pravne pomoći; način provjere podataka; donošenje rješenja o odobravanju odnosno uskraćivanju prava na besplatnu pravnu pomoć; vremensko važenje odobrene pravne pomoći; prestanak prava na pružanje pravne pomoći; povrat troškova postupka; obaveza vraćanja sredstava; način obračuna troškova i utrošenih sredstava te njihova pripadnost; promijenjene okolnosti, te plaćanje troškova branitelja.

POGLAVLJE V – KANTONALNI ZAVOD ZA PRUŽANJE PRAVNE POMOĆI (članovi od 27. do 38.)

Poglavlje V definisani su status, organizacija i način rada Kantonalnog zavoda za pružanje pravne pomoći; nadležnosti Zavoda; javnost rada i obaveza izvještavanja; unutrašnja organizacija Zavoda; sredstva za rad Zavoda; obaveza edukacije kadrova; rukovođenje Zavodom; vršenje dužnosti direktora; pomoćnici direktora; prava i dužnosti pravnih zastupnik; državni službenici i namještenici kao i njihova prava.

POGLAVLJE VI – PRAVNI ZASTUPNICI (članovi od 39. do 51.)

U poglavlju VI definisani su pravni zastupnici; zastupanje; obaveza čuvanja poslovne tajne; razlozi za odbijanje zastupanja; otkazivanje punomoći; dužnosti pravnih zastupnika kao branitelja; obaveza informisanja; obaveze pravnih zastupnika; zabrana obavljanja drugih poslova; dužnosti pravnih zastupnika; način postupanja pravnih zastupnika; angažovanje drugih lica; te međusobna saradnja nadležnih tijela.

POGLAVLJE VII – NADZOR NAD PRIMJENOM ZAKONA

U poglavlju VII definisan je organ nadležan za vršenje nadzora nad primjenom Zakona.

POGLAVLJE VIII – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

U poglavlju VIII definisana je obaveza donošenja podzaknskih akata propisanih zakonom; prestanak važenja zakona na snazi, te stupanje na snagu zakona.

VI - FINANSIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva u Budžetu Tuzlanskog kantona, što je iskazano u Izjavi o fiskalnoj procjeni (Obrazac IFP-NE). Budući da nacrt Zakona predviđa određene promjene uslova i kriterija za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć, koje mogu rezultirati povećanim brojem korisnika usluga Kantonalnog zavoda za pružanje pravne pomoći, što u konačnici može dovesti do povećanja materijalnih troškova

NACRT

Kantonalnog zavoda za pružanje pravne pomoći, međutim to eventualno povećanje u ovom trenutku nismo u mogućnosti da procijenimo.

Tuzla, juni 2022. godine

PREDLAGAČ

VLADA KANTONA